

Омладина

ЛИСТ УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

— Година III

Београд, 23 фебруар 1945

Број 33

ДА ЖИВИ ПОБЕДОНОСНА ЦРВЕНА АРМИЈА ОСЛОБОДИТЕЉИЦА ЧОВЕЧАНСТВА!

Врховни командант Црвене армије маршал Совјетског Савеза ЈОСИП ВИСАРИОНОВИЧ СТАЉИН

23 фебруар 1918. године је дан формирања најјаче војске на свету која машином, у низу одбранивених битака, носи назив «Радничко-сељачка Црвена исцрпља њену офаџану моћ и под армијак. Њен задатак је свако формулован: «Црвена армија Савеза Совјетских Социјалистичких Република није намењена поробљавању других народа, ни остваривању звојевачких циљева, него обезбеђењу независности СССР, заштити интереса радника и одбране мира и рада радника и савладака.

У време кад је цела Европа била прегажена фашистичким чизмом империјалистичког хитлеризма, Црвена војска постала је ослободитељка поробљених европских народа. Она се хва-

слиодила је скоро читаву територију Польске, део Чешке и заједно са најшом Народно-ослободилачком војском избацала немачку окупатора из Србије, Баната, Војводине и из наше престонице Београда. Црвена војска, у току својих сјајних операција, разбила је чиновску Хитлерову ратну машину, у чијој су служби стајале све економске снаге читаве Европе, отела из руку Хитлера оперативну иницијативу и потчињила себи ратну ситуацију на европском ратишту. Победоносни успехи Црвених војских створили су повољну ситуацију за искрцавање совјетских трупа на западу и за даљи успешан развојатак војнике додирајући на Западном фронту.

Одогодишња јенуарска офанзива Црвених војских довела је садашњи рат до завршне фазе. Грмљавина чиновска совјетска артиљерија већ со чује у самом Берлину, граду, где су се рађали империјалистички немачки планови и одакле је низа деценција претила европским народима опасност немачких за-војевања.

Црвена армија доказала је читавом свету да је она носилац високих војничких врлина и немадашње војне вештине. Њен генијални војсковођа, маршал Совјетског Савеза Сталјин, ударио је темељ нове стратегије, стратегије која је одговарала нашем добу високе војне технике и масовних армија. Под мудрим руководством маршила Сталјина, Црвена војска се развијала у мирно доба, учила војне вештине, овладала компликованим современим војним техником, воспитавала своју командански кадар, који се показао на висини свог позива. Морамо да подучимо да је тај кадар био комплетиран из средине трудбеника и да има радника који сада у својим рукама држи маршалску палицу.

Црвена армија је одраз новог социјалног уређења Совјетског Савеза. У овом уређењу она ћеље своју моралну и материјелну силу. Царска Русија скоро читаво столеће пред свој крај није могла да снабде првокласне руске војнике потребним модерним оружјем. Преображена Русија створила је своју модну индустрију, која је дала борцу Црвених армија оружје, које по својим сназама надмашује непријатеља. Колхозни породак наоружао је сељаке та-квом техником, које не само да је у многоме смањила његове физичке напоре, него је у значају мери подигла допринос пољопривреде. Та је пољопривреда постала способна да својом производњом задовољи потребе много-милионске војске и да снабде становништво војводом величином хрane.

Црвена армија је вољено чедо свих народа Совјетског Савеза, који су се по начелима Сталјинског устава пове-зали у нераздвојим братским савезима и створили неразрушиво узајамно пријатељство. Сви совјетски народи живе сада у једном сјајујућем, бугају једном желиом — победити мрког освајача. Црвена војска се ослања на чврсту по-задину, која самопрогорно и покртво-вено ради на томе да све потребе фронта буду што брже и што потпуније задовољене. Без таквог напреког

Маршал Совјетског Савеза
Клемент Јефремович Ворошилов

реде позадине не би било могуће да Црвена војска има такву затврну моћ, која руши најчешћи одбранбена упоришта хитлероваца, не би било могуће снабдити војску савременом војном техником која дозвољава извршавање дубоке проређе на непријатељску по-задину и опколавацати и уништавати читаје велике војне формације Немаца. Данас у борби изблиза совјетски пешак потпомогнут је сваког минута већим од 60 метара и 400 граната или мина, а не једном и по, као што је то било случај 1917. године, за време царске Русије. Просечна покртљивост моторизоване пешадије изван бојног поља износи 150—200 километара дневно. На бојишту покртљивост Црвених армија стално се повећава: код Сталјинграда 1942. године ударне трупе напредовале су по 22 и по километра дневно; у току 1944. године у Белорусији она су се већ кретале напред са брзином 40 километара дневно, а у јануару 1945. године трупе које су на-дирале у правцу Сандомир—Ченстохова за четири дана прошли су 180 кило-

Маршал Совјетског Савеза
Александар Михаилович Васиљевски

метара по путевима покривеним снегом, водећи непрекидне борбе са на-пријатељем.

Црвена војска је оличење моралне и техничке моћи совјетске државе. За-хваљујући њој, Совјетски Савез је могао не само да очисти своју територију од фашистичких освајача, него је донео ослобођење осталим народима поробљеним Европе. Црвена војска и сада сноси највећи терет рата, борећи се са главним снагама Хитлера. Она је довела рат ка завршној фази и она ће бити најодлучнији фактор у кончном порезу хитлеризма и успостави трајно-га мира и безбедности.

Данас сви слободолюбиви народи прослављају датум оснивања Црвених армија и кличу: Живела Црвена армија ослободитељка поробљених народова! Живе њен генијални вођи маршал Совјетског Савеза Сталјин! Живе мо-ћи Совјетски Савез!

23. фебруара 1945. г.

Генерал-лајтнант

Фјодор Махин

СОВЈЕТСКА ОМЛАДИНА У ЦРВЕНОЈ АРМИЈИ

У титанској борби против фашистичке ратне машине, коју води савјетски народ, пре свега побеђује нови Совјетски човек, кога је воспитео социјалистички поредак да уважи неограничен верност према својим отаџбинама, љубави према човечанству. «На том бојишту пада драгоцене краје синова совјетских народа, падају животи оних драгоцених кадрова које је са толиком бригом и очима љубави одгојио друг Сталјин. Животи хиљада фашистичких ласа нису вредни ни једног живота бораца Црвених армија! (Тито)

У овим речима друг Тито подава-ка какву је велику улогу одиграо у вели-ким победама Црвених армија — совјет-ским човеком. И разуме се, огромна је улога совјетске омладине која сачи-њава велики део бораца и командира Црвених армија, огромна је улога Ком-сомова — руководиоца омладине. Ком-сомовци нису руководили читавом о-стalom омладином речима, већ личним примером. Ком-сомов је дао много из-ваниредне борце, много хероја Совјетског Савеза.

Совјетска држава је омогућила о-младини слободан и потпун развија-њени способности: њој су била широм отворена врата школа и универ-ситета, могла је да изабере себи онај пут који је желела. Али управо зато совјетска омладина бирала је оне путеве који су били корисни њеној ота-џбини, управо зато је с та-квом спрем-ношћу и одушевљењем ишла да брани своју отаџбину, којој је била у све-му обавезана. Рат није изменадио совјетску омладину. Ево како описује пријатељ рата совјетски снајпер Херој Совјетског Савеза Владимира Пчелин-џев:

«Седели смо у соби студен-тског ин-терната; било нас је пет другова, се-

дали смо и сањвали о будућности. Завршили смо трећу годину рударског факултета. Сутра нас учељавају у истра-живачке екипе.

Сваки је од нас, разуме се, хтео да уради нешто велико. У таја ма-штања уносили смо нешто узвишење него што је жеља личног успеха. Ван граница наше земље бесисе је покар другог светског рата. Шта ће да се до-ди? Хоће ли непријатељ дасе усуди да нападне нашу отаџбину? За одлучујуће борбе, мештали смо да повећамо но-ва рудна богатства, да бисмо их ба-цили на непријатеља. Нови и огромни количине метала, цемента, угља, нафте хтели смо да пронађемо за нашу земљу. Ми смо чврсто стезали један другом руку и желели успех...»

Радно је проноси вест о рату. Један од другова је рекао: «Научима путова-ња су пропала, а у исто време и наша маштана. Њих су избомбардовани фа-шистички лешници који су упали у тиштину нашег живота...»

Отаџбина се спремала за велике бит-ке. И наше је место било на бојном пољу. Истог дана написали смо молбу у рајском Ком-сомову: «Молимо да нас приме као добровољце у редове Цр-вене армије! Сва петорица смо се потписали!»

Исто тако као Владимир Пчелинџев поступили су стотине хиљада совјетских младића и девојака. Они никада нису затварали очи пред опасношћу која је претила њиховој отаџбини, а сва њихов живот, ученье и рад били су по-свештени учарашивашу њене моћи и способности одбране. И зато, ступање као добровољец у Црвену армију или партизанске одреде било је за њих логичан корак, до кога их је довоље би-х њихов живот.

(Наставак на другој страни)

Маршал Совјетског Савеза
Иван Степанович Коњев

Маршал Совјетског Савеза
Георги Константинович Жуков

У БЕОГРАДУ ЈЕ ФОРМИРАНА ОМЛАДИНСКА РАДНА БРИГАДА КОЈА ОДМАХ КРЕЋЕ У ВОЈВОДИНУ

Уписивање омладине у радну бригаду која ће поћи на рад у Срем (Омладински док IX рејона)

Ових су дана објављени резултати општенародне акције сабирања хране за пострадале крајеве, која је покренута иницијативом омладине Србије на I конгресу: 154,3 вагона хамирница и преко 86 милиона динара и куна. Дух удариштва и такмичења овлаштар је читавом Србијом, проширио се на сплавове омладинца. Велики еланом, планском расподелом рада, добром административном она је успјела да донесе ове плодоносне резултате. Прикупљена помоћ биће само део луга који народи Србије враћају нападеним народима херојске Босне, Лике, Црне Горе и Далматије. Ово је тек један извршени задатак у низу који стоје пред младим генерацијама Србије. 154 вагона хране пећи подмирили потребе осталога, опустеле земље. Треба наставити даље. 13.000 организаца необраног кукуруза лежи у Срему и Војводини. Ово положаје благо не сме истирути и пропасти док нам браћа гладују.

Омладина Војводине на Првом конгресу антифашистичке омладине Србије, прва је прихватила позив на спленарно тајниччење за помоћ пострадалим крајевима. Она ће наћи могућност, а већ их и проналази, да кукуруз буде што пре обран и послан тамо где је најпотребнији. То је руководило делегате са прве обласне конференције Срема да дају обећање Титу и народу да ће кукуруз спремити

најкасније до првог маја. То је руководило делегате да са конференције пођу сви, јединствено сврстани у једну радну бригаду, на бербу кукуруза. Огромна помоћ омладине Срема биће омладини-ударници са Рудником и Црног Врха који су се ових дана јавили за одлазак у бербу. Омладина која је у кратком року, уз разне тешкоће, успела да даде 7.000 кубних метара отгревног дрвета, можиће исто тако брзо и успешно да очисти 13.000 јутара необранних кукурузних пивча.

У самом Београду у току су агитационе конференције које имају задатак: мобилизацију свих омладинских снага.

Укупан број оних са Рудника и новопријављених из Београда износи 550 омладинаца.

22.0. и формирана је прва бригада коју сачињавају два батаљона. АСНОС је опсеком прву радну бригаду са 1.200 спроводи, 100 кутија савумског прашка, 150 кг салупа за прање, 100 пари ципела и 300 прећа.

Бригади руководе истакнути ударници са Црног Врха и Рудника, који ће на основу стеченог искуства поћи руководити различним омладинама.

Задатак је отићи нове формиране омладинске радне јединице, које ће почињи бројом запуштају све племените акције.

И овога пута, попово, омладина Србије доказује како се брани и користи краљу стечена имена.

ОМЛАДИНА СЛОВЕНСКОГ ПРИМОРЈА ЈЕ ТИТОВА

У ноћи после ослобођења Београда, растројено је у Трсту 95.000 летака, изложено 300 плаката, 500 југословенских и 300 словеначких ставница, написано око 2.200 различних парола. О тој акцији, шаље нам допис омладинка из Греће:

„ДАНАС БЕОГРАД, СУТРА ТРСТ“.

20. октобра, кад сам ишао, као и сваког јутра на посао, пошао ми је у сусрет моја пријатељица. Из очију јој је сјаја срећа, уста су јој се ширала у осмјеху. „Да ли већ знаш? — Београд, Београд! — „Ослобођен!“ упитала сам. — „Да, да синон; већ сам била заспала, дошли су да ми кажу...

Вас одушевљавање, и не знам шта још, обухватио ме је. И упркос шпијуну и издајници, загрлицао сам другарицу и изјала јој: „Данас Београд, сутра Трст! „Красно, видиш!“ — најмаје се она, „ту ћемо твоју изреку вечеरас употребити у акцији писања парола. Разнаши број поште, а вечеरас идемо на посвој!“

Пола седам је увече. Већ се мало замрачило. Са пакетом летака у руци ходам нестручно тамо-амо по плочницу. Ноћашња акција мора успјети, мора — и то најчешћи Трст мора бити посланица, чео Трст исписан паролама. Утјеро морамо сви о томе говорити. И тада се појави фигура другарице Маринке. „Здраво, Маринка!“ — брзо је разложила свој план. „Дођи!“ — и одлучно ме позвуше за руку, и већ смо трчали тршћанским улицама од другарице до другарице. Затим још скочи Маринка у неку гостиницу која је „наша“ и напада у нашу борбиче крејду. Коначно ми стави у руке тешку пљоснату кутију. „Држи, то је црвено боја, има пет здравица, и њоме ћемо писати!“

Око осам часова били су у најтамнијим копнама тршћанског града, чинили зборови. „Ево, сваком пакет летака и сваком 30 кревета. Ти Нада са Цветком поћи горњим делом Вис Кардучи, Алексији и Иво горњим делом Нева и Метка на Пјацу, Годони, Нушме и Соча у Вис Марини, брзо, брзо!“

И наше су се торбе испразниле, остало су још само кутије са бојом. Чинило ми се као да имам кутије крај наших јунака и да њима пишем по зиду и засецам се на освету. Нисам маршила за фашистичке шпијуне којима је иночно било много. Изгледало ми је као да сам судац.

„Данас Београд — сутра Трст!“

Писала сам много. Осећала сам да ми је капут лепљив од боје. Ко би да нас паки на капут кад је Београд ослобођен!

Кад је на звонику откнуло једанаест, била је кутија празна. Нушка и Нове чекало су ми на договореном месту. Ускоро су стigli и остали. „Како је било?“ — „Красно!“ — „Је ли сасе у реду?“ — „Све!“

Отишla сам кући као у сну. Дуго нико ми мога заспастi. У тани су сјај преда мном, попут крви црвене, реч која је ово љуби тршћанске омладине. Омладинци кућа исписивали, као по следњу оскуту фашистичким крвицама „Живоје Тито, живео Трст у слободној Југославији!“

Највећа пекара у којој ради пре предавају, него непрестано раде. Ова ко 150 радника, искључиво за омладинску смешу не само да је испуњена нормом него је произвела цитотем. Ова пекара има 12 пећи, а 2.000 кг хлеба више, за време свога слава: само за месец и то дана произведено је преко 2.000.000 кг хлеба. Та ради веома веома брзо и брзо и до данас има преко 200 проконвертених часова време окупације највише 15.000 кг за омладинце и омладинке се међусобно дади и нога. Данас су наднаци поднели такмиче ко ће брже и боље радити, ко производе највише на 35.000 кг. Сви радници су најурднији допазни на посао. Они раде када је потребно и прекоремено, само да би што више производили хлеба за нашу војску. Нарочита пажње

Омладинска смена војне пекаре на раду

тугли о раду у фабрици они су трачнили начини када да побољшају количину продукције, да поље количину хлеба, омладинској смени су две другарице одговорне само за овај посао. Из целокупног рада ове омладинске смени види се да они раде са пуно свести и полете, да раде ударнички. Стаки од њих дан ради мисли на наше борце и зна да борцима треба доста хлеба и добrog хлебa. И зато они уложију сву своју снагу и снагу да што више испунију застапнике најбоље ратуље.

Када је потребна некака нашим јединицама велика количина хлебa, омладини

наши Кардатини

ЦРНОГОРКА ЈУБИЦА

У депеши, упућеној са II конгреса омладине Црне Горе и Боке Претседништву АСНОЈ-а, послије предлога за додјељивање ордена Народног хероја буду Томовићу, стоји:

„...Због великог и самопожртвованог учешћа у борби напредне црногорске омладине и при том испољену вличну одважност и снажаљивост, због истурног рада на окупљању и организовању омладине у нашој народној ослободилачкој борби, за велико јуаштво, показано у најтежим данима борбе нашега народа, самопријатар и херојску смрт — предлажемо да се додели орден Народног хероја Јубици Поповићу, члану Покрајинског одбора Црногорске народне омладине...“

Дати лик младог народног борца Јубици Поповићу, износио је њено животно дјело, значи исто што и говори о младом црногорском народу, који је чарострочно приватне борбе и слободе свога народа.

Јубици Поповић је у свом раном детињству напустила своје родно место Медун (код Подгорице), оставила стрме кланце Куча и Комова, људе пријатеље и сјаје, народне пјесме, тамо ујасник нове и разноврсне по стилу и теми, бујну машту својих сељака, који су дали Марко Миљановића Дрекаловића, њеног дједу, и пошао у крај — Војводину (Сента) — где се живјело другачије — тиши, мирни, богојављен, чији пут тако дугачак је једно мало сељачко дјевојчиће — оставио је траг на Јубицином карактеру. Јубици је тражила прави живот скога дјетинства, његову топлину и срећу. У родитељској кући, где отац долази пјак, строг, са бичем, а мајка тути као робњак и плаче кријом испод мараме, Јубици није могла да нађи љубожност и бригу, тако неопходна за младо дјевојчиће. У школи, на путу за школу — Јубици је сплатио његову мешавину својих сељака за настављање народно-ослободилачке борбе. Под најтежим околностима, Јубици прелази непријатељске комуникације, набудију Зету и Морачу, иде из општине у општину, из села у село, одржава састанак и конференције, боди и уздиже морал и дух своје омладине. А када су талијанске дивизије из Подгорице, Даниловграда и Нишића, заједно са четничким и крипалишима, отпочела офанзива против црногорских партизана, када је започела III непријатељска офанзива, Јубици настала је борба, не само као омладински руводавац, ако и као омладински руводавац, животом ријечи и погодијењем и организовањем омладине, ако и као борца у првом борбеном реду.

Послије отступања црногорских партизана за Босну, јуна 1942. год., Јубици остаје као члан Покрајинског комитета СКОЈ-а у Црној Гори. Так ту, у тешким условима илегалног живота и рада, долази до пуног израза борбена волја и хероизам Јубици Поповић. Док је у скаку граман, за скаком камионом врзаној талијанском и четничком шилобаком, док су шуме и брда претресали „ловачки“ четнички и талијански баталјони, Јубици, најчешће прозеба и гладна, прелази из једног краја у други, од Комова и Лебршића до Ставора. У тим изненадним, поред пјесма и забава, говорила се или читали чланци о борбама и дједовима, ако и једна се омладина у тој борби. И Јубици је чешће испуњала и говорила. Њене пријећи су долазиле непосредно, од срца и утолико су нам биле близко и схватљиве. Са нама је често ишао и друг будо Томовић. Једанпут, кад смо се вратили, ујаснио је да је рако: „Видиш, Ико, ову Јубици, такви треба да буду омладински борци. Она ће се силно развијати, јер је њен је прије скривен, склон, Јубици је била истинска и брза истинска својом оданошћу и полетом.“

Својим неуморним радом и полетом, својом љубављу према другима, Јубици стиче појаве сјаја, и то у омладинском омладинском сајму и талијанском баталјону, Јубици, најчешће прозеба и гладна, прелази из једног краја у други, од Комова и Лебршића до Ставора. У тим изненадним, када се морал био код многих поколебао, Јубици хвата веза, саставља се са омладином, повезује групе активиста, припрема их за поновну борбу.

Једног јануарског дана 1943. год., два

сјама позадинске раднике, Јубици Поповић и Рашико Божковић, пошли су

у засједу познатом четничком крволову,

из њиховог племена Куча. Сачекали су га на цести која води кроз Кучу.

Зврку аутомобила пресјекао је оштри партизански плутун. Издајник је остао

да лежи смртно погочен. Из својих зврженика, касарна и засједа појурили су четнички бандити за смјели осјетљивима, Јубициом и Рашиком. Наилазе на засједу. Четник позива на предају а они му предају намножени млетак. Иако обое рођени, пробијају се и долазе до једне колиби. По трагу смијега, четнички су их пратили и опколили колиби.

Наоружане четничке звржеве про-

тија да изнемогла борца! Каква борба!

На поизи да се предају, Јубици и Ра-

шико одговорају пушчаном ватром и бомбама. Док су четнички употребљавали и бацају, дотла су две ратне друге била истрошена сву мјунцију.

Али је сада је место пушчења из ко-

либи долазила пјесма и похлапа сло-

боди, последњи поздрав милим друговима који кроз Босну ирче тешки пут побијде.

Када су по плочама око колиби одговарају кораци и жегор

четничких кољача и њихове браде пр

<p

Вариете у Совјетском Савезу

Често се под речју „вариете“ подразумева чисто забавна уметност, лако-мислена, популарна: двосмислене ља-вице, простанке стихови, еротичне к-гре, полунаре жене у објеним крзни-ма и вештачким брилијантима. Таквог вариетеа нема у Совјетском Савезу. Све труло, све банаљно, све прљаво што би могло да укаља душу гледаоца и понизи достојанство глумца, не постоји у концертној уметности Совјетског Савеза. То не значи да ми не волимо шалу и смех. Баш напротив, много га волимо. За време наступа на кон-церту таквих глумца, као што је ко-минар, заслужни уметник републике Владимир Хенин, или знаменити фелтониста Николај Смирнов-Соколовски, или вонредан интерпретатор дечијих ми-нијатура Рина Зелона, у сали се чуја само смех и необуздано весеље.

Наши лаки, ако хоћете, вариетска у-метност нема везе са рестораним или кафанима. Забавни, лаки концерти у Совјетском Савезу обично укључују и изузбидну уметност, пре свега реци-тацију, која деји сваком концерту по-политичко, идејно обележје. Уствари, ова уметност на зоре се код нас вариет-ска, него нестрадна. Естрада значи по-зорница. Естрадни концерти су комичер-ти са ширеним програмом. У Москви осим великих концертних сала, као што је сала Конзерваторијума, сала Чай-ковског, свечана сала Дома Савеза, постоје у сваком рејону града не мање велике концертне сале радничких ку-бова и домаћих стручних савеза. Клу-бове жељезничара, текстилаца, грађе-винара, архитектоника, научника, дубо-резира, писаца, уметника — немотуће преобразјети. Њима треба додати кон-цертују салу у дому Црвеној армији, у дому ратне морнарице, у дому пилота, клу-бове при војним школама, при сва-кој фабрици, на сваком универзитету и у свакој већој установи, при народ-ним комесарјатима, управама трусто-ва итд.

Сваког дана у Москви осим претстав-ва које се приређују у више од двадесет позоришта, осим рекламираних јав-них концерата, има још десетину нај-различитијих затворених концерата, симфоничних, солистичких, који су по-свештени некој одређеној теми или кон-церти на којима учествују интерпрета-тори свих врста уметности, то устави и јесу „естрадни концерти“.

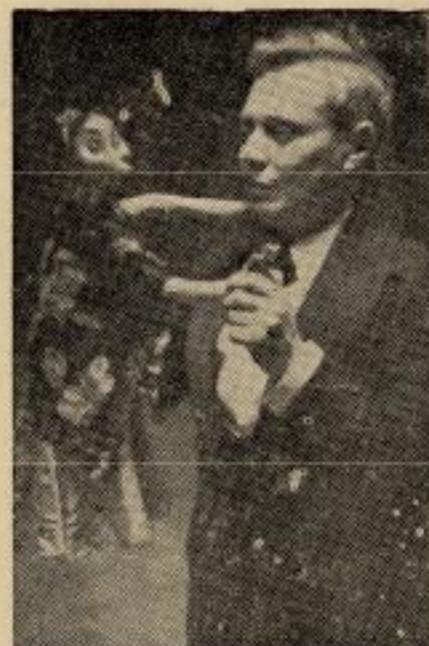
За време празника број концерата у Москви достиже 300—400 за једно ви-че, на убрајајући дилетантске концер-те. На концертима где учествују умет-ници свих врста наступају и вариетски уметници и музичари и певачи и игра-чи.

На таквим концертима можете да нађете и народну уметницу СССР-а Барсову и тенора Козловског и дру-зине вариетски балетски пар Редељ и Хрустальова и глумица Художественог позоришта народног уметника Совјет-ског Савеза Моксанку и теквицу ста-рих цигансних песама заслужну умет-ници Републике Русланову, или Ирму Јејунову, која пева песме разних народа — руске, белоруске, украјинске.

Захваљујући томе што су гледаоци „естрадних“ концерата не неки ограни-ченчи спој засићених Богаташа, него час студенци, час радници, час научни-ци, час црвоноармеци, час писци — нестрадна уметност је много шире од чисто вариетске, много садржајнија и поставља себи културне и политичке за-датке. Овај особеност је најочигледнија и прљавајућа томе што су гледаоци и зри-штена за време рата. Концертни из-вођачи, између њих и вариетски, су умели да под било каквим условима наступају у болницима, на станцијама, на павубама ратних бродова, на зему-ницима на фронту, не иквици шуме — на првој линији фронта, на тровозима ослобођених градова.

Глумци наше отаџбине поносе се ти-ме што је њихов рад потребан и фрон-ту и позадини.

Заслужан уметник РСФСР
Сергеј Образцов

Сергеј Образцов, руководилац Цен-тралног позоришта путака у Москви, са путком „Кармен“

НАШИ КУЛТУРНИ РАДНИЦИ ИЗА- БРАНИ ЗА ПОЧАСНЕ ЧЛНОВЕ САВЕЗА БУГАРСКИХ НОВИНАРА

Почетком фебруара ове године у Софији је одржана скupштина бугарских новинара. На предлог наше-нинка Тодора Павловића, почасног прет-седника Савеза бугарских новинара, скupштина је изабрала за почасне члнове удружења седам советских књижевника и новинара, међу којима Иља Еребург и Константина Симо-нова. Осим њих за почасне члнове изабрани су и они наши књижевници и новинари: Милован Ђилас, Влади-мир Додић, Радован Зоговић, Борис Зихер, Владислав Рибникар, Иван Вејвода и Јавин радионик Димитрије Вла-хов, претседник АСНОМ-а.

УМЕТНИЧКА РЕЦИТАЦИЈА НАО НОВА ВРСТА УМЕТНОСТИ

Николај Першчин

Довољимо изјаву коју је доля-
слику „Онладине“ дао совјетски
уметник речитатор Николај Пер-
шчин.

Уметничка речитација књижевних де-ла постоји већ одавno. У Русији се она развила рано, појављујући се као са-ставни део концерата са шареним про-грамom. Али уметничка речитација, као самостална врста уметности која испу-њава читаве књижевне вечери, посто-ји тек од револуције. Године 1919. у Москви био је основан факултет за у-метничку речитацију којим је руководи-оно познати песник Валериј Бријусов. О-сим других факултета био је и наро-чни факултет говорничке и деклама-торске вештине; то је била она „ћелија из које је посли нико“. Иститут декла-мације и Позориште декламације. Ово се позориште посветило само уметнич-

МИРКО БАЊЕВИЋ

Пјесма о пламену

Док модрим свемиром звијезда јури-
и земљу засипа јарим сјајем,
пјесам о стравичној дана буре
што се узвила мојим крајем...

— Оружје ми додај, метке спреми!
Остави косе, бране и рапа! —
На кошуљу црне стихије стреми,
Црну Гору је буна узвилала...

О пламену запјевај који се саже
изрека наше долине и хумове,
где све се у бујије листом слеже,
затвара скеле и друмове...!

— Браћо, кога ли то не боли
што смо постали робље туђе! —
Пјесма утоли кроз камен голи
откад у земљу узвилала...

Сунце се замрачи над горама,
јмесец у диму мрке пљеве,
њиве нам пренијеше на ногама
и паде рђа на усјеве.

— Другоги, кога ли то не пече;
ко мрсном госту отвори врат! —
Нека се сручи ново Бадње Вече
на нове потурице и целат!

Земљом сад мојом пожар руди —
људи у заносу ипак врепом:
ко пушку, ко бомбу, ко своје груди,
прели се тапас градом и сепом...

Запјевај тромко да горе грани
и правоци да чују кроз сан давни
о снажном потомству што устану
с баштинга и брда у бој славни!

Земљи је дошао да се клиније
уз одјек мика, пламај праха,
да се мишица огњу свине —
прекали, у ватри од замака.

И ват се подиже у мобном пуку
преко свих горја и покрајина —
српска же шапе римском вуку
и чупуст супрову од берлинга...

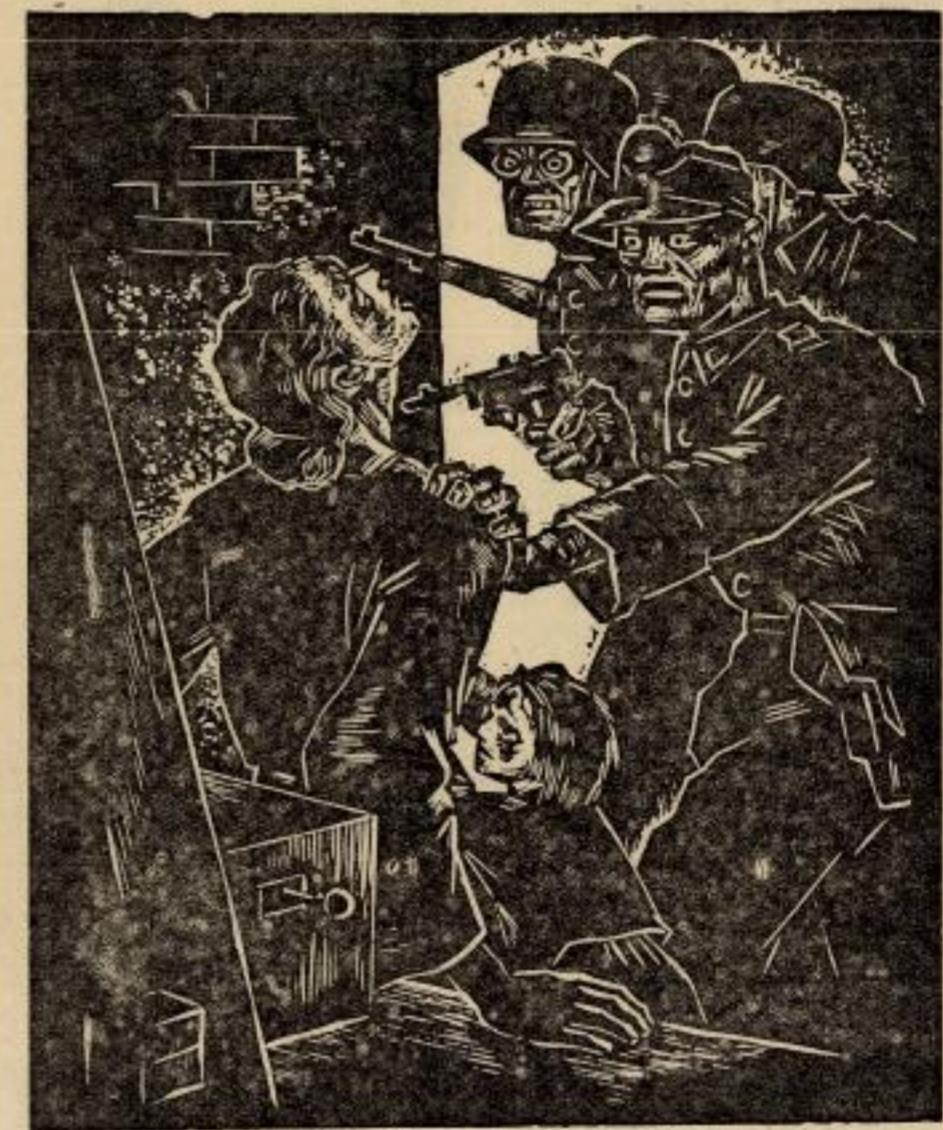
ПРЕД ОЛУЈУ

Љубави моја за све људе
надахни ме мрњом
на златзоре народа мог,
нек пушка и бомба
замене књиге драге
и речи благе
и осмех са лица твог
Нек ти речи севају
ио варици пламене,
осветне ватре,
у огњу нека се затре
убица племе.
Нек дрхти гомила
швалска глупа,
армија слободе ступа
— и буја, буја
силно ко опуја
народни гњев.

Напред,
осветни орн се пев:
за порушене домове,
за спаљена села,
за лица суморна, свела,
за тамнице, логоре,
стратишта и смрт,
за ропске ланце, узе,
за народне сузе
и кра.

Напред,
победни орн се пев,
— нек дрхти гомила
швалска глупа,
армија слободе ступа
— и буја, буја
силно ко опуја
народни гњев.

РОДО АНДРИЋ

НИКОЛАЈ ПИРНАТ

Продри си у наше домаће

тельни код овог младог покољења били
заједнички.

Неизгладив утисак и утицај имао је
на нас велики художественик Качалов,
изврстан речитатор који је у нашу у-
метност ушао из позоришта. Омладину
је привлачила Качалову велику живот-
ну истину у његовој интерпретацији
„Браће Карамазови“, „Вескресењу“, „Вескресењу“,
његово оштро, непосредно, пуно и и-
скрено осећање природе (нарочито у „Вескресењу“), његов колосални ун-
травни оптимизам, пластичност његове
речитације (Катија у „Вескресењу“ три-
ма звоном који односи Нехљудова — Ка-
чалов да слушаоцу да осети и Катију
које тричи, и ваз који је одјуро, и сву
тугу збор огромне среће која је од-
делена). Ми смо слушали, упијали и учили.

Али мој главни учитељ био је Маја-
ковски. Да би објаснио зашто сам нај-
више учио код Мајаковског који је био
известан речитатор својим дела, треба
пре свега да испричам шта је од
литературе пријавио. шта је одређи-
вало мој укус и стваралачке тежње. Ме-
не је у књижевности највише прина-
личила поезија. Иако је Закушњак, мој у-
читељ, био интерпретатор прозе, ја сам
први пут сам посматрао наступајући
са поетом. У почетку ме је привлачи-
ла скоро сама сваремен руска поезија —
Блок, Јесенјин, Мајаковски, Жаров.
Утихи и теме касније сам прешао на кла-
сику, на Пушкина, Љермонтова, Нен-
гауса. Мене је родила совјетска епоха
и као совјетском човеку била ми је са-
времена поезија најближа: њене лико-
ве сам најбоље доводио до слушаче-
ната. То је звучало једноставно и убед-
љиво. И его, у овом периоду од огро-
мног значаја за читаво наше схваћање у-
метничке речитације, били су наступи
Мајаковског, особености његовог песнич-
ког стила.

Његов стих разбијен на по-
јединачне речи, понекад реч разбијена на
словове, истину одређеним смисао сваке
речи, чуе да извозимо логички прак-
тични, дајемо свакој речи или слову
правилан психолошки и логички нагла-
сак. Код Пушкина је теке да речитујеш
логички правилно. У „Борису Годунову“
он пише:

Доста. Срамота ме је
Да се пред поносном Подъкаљем по-
ложавам.

Када тако речитујеш, изгледа, као може да буде само начин, који се по-
што је указивао Мајаковски „Доста ме некад искоришићава. Јер Јаконтов гру-
је срамота“, то јест банаљно. Али ако пише све око централне мисли, идеје,
разбијеш стих, као што је то радио Ма-
јаковски, постаје све логички и писмо-
шки тачно:

Доста (пауза)
Срамота ме је...

Исто тако можеш да нађеш правилан
нагласак ако разбијаш на словове поје-
дине речи. У поеми „Добро“ Мајаков-
ски говори:

Врагов
је
од-
бача.

Ово разбијање речи на словове даје
нам прави смисао: Врагов није тако
једноставно одбачен, већ је одбачен са
тешкоћама, са борбом.

Ове особености стила Мајаковског ра-
злике су моје разумевање стихова. Из-
бегав сам скандирање у декламацији.
У исто време, као што видимо, Маја-
ковски нас учи и да искоришићавамо
паузе. Речитујући класику увек сам у
музичку класични стихове писујући
логичке нагласке. Класици сам почeo о-
предно да прилагојим две до три године
после првих својих самосталних насту-
па. Нарочито су ме привлачиле влске
народне сlike. Интерпретирао сам „Кав-
акаског заробљеника“ од Пушкина под-
влачим супласниким који дају утисак
сировости живота кавакаског горштака.
Напротив, у Пушкиновим „Циганима“
подвлачим самогласнике који својом ду-
живином дају претставу о мирном живо-
ству Цигана у степској ширини.

Програм совјетских речитатора је оп-
штиран и разнолик. Он укључује (у це-
нтици или у одломцима) сва велика де-
ла руске класичне и совјетске књижев-
ности и много дела западно-европске
и америчке књижевности. При томе сваки уметник речитатор има свој соп-
ствени оригинални стил. Јаконтов, Жу-
рављов, Каминка и многи други савреми-
ни су посветили овој врсти уметности.
Са уметником интерпретацијом књи-
жевних дела наступају такође и драм-
ски глумци. Наша уметност ванредно је
популарна у Совјетском Савезу; она је
дубоко поодређена и у дилетантске кру-
гове. Хиљаде младића и девојака, насту-
пали у својим клубовима са речитацијом
стихова и прозе. Треба нагласити да се
са то увек речитује напамет, што је
повој узводом разумевања текста.
Ово правило се држи и дилетантима ко-
ји изучавају уметност речитације под
руководством стручњака. У московској
вишијој позоришној школи постоји наро-
них дела. За њега уживањавање у лик чити факултет уметничке речитације.

Крава, души здрава, ако нећеш, ти крепај

Био код нас један поп. Томе попу до ће неки сељак, «Оче, вели, напишши ми запис за моју краву». «Одлази, човјек, како поп, не пишем је записен». «Бог, па ти кука сељак, «Без тебе ја пропадах». Види поп да сељака не може да одбије. Направи му запис, па га упути: «Кад дођеш кућу, па ти сај запис сасјејај сјекиром настичо. Свакојутро подај краву најама сијена, али у сијено саски мало овог записа. Тако у подне подај добер напој, па пристпи мало записа. Стју чисти сваки дан и пројетри. Онда ми, за мјесец дана, дођи да видимо шта ће бити».

Прошло мјесец дана. Ето ти сељака, Весео, сав се сјај. «Оче, хвала ти. Да тебе не би, пропадај ја сиромаш». Тед му поп растумачи. «Видио сам ја у чemu ја ствар. Ти си краву слабо храни. Занемарси јој. Ишао си врчарима и врчарима, па су те вукли за нос. Да сам ти слас ветеринару, ти не би хтио да идеши. Одлучио сам да ти сам помогнем, па неко испело. Знадеш ли ти шта сам ја написао у запису, вкрава, буди здрава, ако нећеш, ти крепај! То сам написао. Али сада ти сејетово да краву добро храниш, да стју чистиш и пројетреваш. Тако, видиш, запис није ништа помогао, него храна и њега. Ти хини ничем вјеровао до запису. Онда седа буди паметник».

До јуна, можемо казати, све док наш народ није сам узео власт у своје руке, вјеровао је у свашта. Кад га је нешто захапало, он је одмах помислио да га је неко урекао урочњским очима или да је неко набио чини. Требало је скинuti уroke и чине. Јауди су ишли бабама да врчaju, да бају, да салијају страву, да бацају уљен у воду. Нуку, нешколован новај није знао како долазе болести, па није знао ни како их треба личити. Стога је ишао бабама и тражио запис од свакога.

Ваље знати да то није чини само наш сељак. До прије коју стотину година мислио је у теко и чио сијет. У сред града Беча стоји споменик куги. Код је она завладала у већу, онда су носи гром и кишу. Панише. У једном се грђани сејетово да ће јој дини споменик еко престано. Куга је престала и дигао јој завјетни стуб. То је, у да сам је јо донио, па да носим српу. исто кријеме, споменик људског незнанства у то доба.

Још раније су људе лијечили само врчарима код нас и у свему сијету. Отуда Руси, и данас, лекари зову народ. Како се развила наука, тако су људи боље упознали болести. Нашли су људи приглите. Разумљиво је: отуда ће се бојти вукодлака, здухача, народ који се човјек замисли, управо се мора да чуди што су све људи од науке откри-

Бранко П. Сучевић

ПРВА КОНФЕРЕНЦИЈА БЕОГРАДСКИХ РАДНИЧКИХ СПОРТСКИХ КЛУБОВА

У недељу 17.0. одржана је у Београду, у Радничком дому културе, прва конференција београдских радничких спортских клубова — спортиста. Већ је више од месец дана како се у Београду почело са обновљањем радничких спортских клубова, па се осетила потреба да се на једном оваквом, широм састанку поразговара о нашем спорту у прошлости, о задацима у садашњости и донесу смрћне зараде у будућности. Конференцији су присуствовали претставници, чланови и пријатељи „Радничког“, „Графичара“, „Пекара“, „Борца“, „Бановца“, „Полете“, „Електротехничке централе“ и других радничких и омладинских спортских клубова.

На конференцији је прочитан реферат о спорту у прошлости. Реакционарни, ненародни режими трудили су се на све начине да угуша раднички покрет, па према томе и раднички спорт као саставни део тога покрета. У спортике савезе и потсавезе претставници радничких клубова нису имали приступ. Раднички клубови нису имали својих и грађана. Ниједан раднички спортски састанак није могао да буде одржан, а да на њему не буде присутни полицијски агенти и конфиденти. Спортска штампа била је у рукама великих, пољашених клубова. Јединики „Раднички спортски лист“ забрањен је по Стојадиновићевом доласку на власт. Протикнародне владе преко великих клубова и њихових функционера радиле су на разбијању јединства наших народа, стварајући својом политиком супротност између спорчких клубова разних наших земаља.

Раднички спортисти, преко своје радничке спортице заједница (гајајући обухватала је најпре 60, затим око 120 радничких спорчких клубова свих арста из целе земље), борили су се против тога нездравог става и виспоставили радничку и другу поштену омладину у правом спорском духу. Пород свих препрека, тешких услова живота својих чланова, многи раднички клубови у земљи постигли су значне успехе у раду („Графичар“ у Београду, „Раднички у Крагујевацу“, „Велес“ у Мостару и други). По окупацији наше земље, сви београдски раднички клубови су забрањени. Дојучерашњи „спортисти“ најочито они из великих клубова, прилагођавају се ситуацији и играју на увесељено фашисти и њихових помагача „Југославија“ и БСК постали центри преко којих слуге окупатора врше пропаганду. У тим клубовима стварају се дражиновске „црне тројке“ и спорчки бригаде. БАСК постаје стечиште поли-

СПОРТ

РЕПРЕЗЕНТАТИВНИ ТИМ УСАОС-А — ДРУГА ЧЕТА ДРУГЕ БЕОГРАДСКЕ БРИГАДЕ КНОЈ 8:

Футбалски тим УСАОС-а забележио је у Београду, у недељу 18.0. овог месеца, још један успех. После надмоћне игре у оба полувремена, омладинци су победили појртвован тим II чете II београдске бригаде КНОЈ са 8:1. Овај сусрет очекиван је да са наорочитим интересовањем, пошто је у такмичењу за пехар радника фабрике „Гођевац“, одржаном 27. и 28. јануара тим II чете II београдске бригаде у утакмици са репрезентативним тимом УСАОС-а да врло добру игру и успео да извуче наређен результат (3:3).

Овој утакмици присуствовало је око 2.000 гледалаца, углавном омладинаца, и са пажњом пратило лапу и смиљијо-ну игру тима УСАОС-а. Цео тим претстављао је једну добро уважану целину. Омладинци футбалери извели су низ врло лепих комбинација. Тим II чете II београдске бригаде борбо се са великим залагањем. Најбољи играч појећи и поред толико примљених голева, био је 17-годишњи голман Петровић „Малиша“ који је одбранио неколико скоро сигурних погодака.

СПОРТСКО ТАКМИЧЕЊЕ ХЕРЦЕГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ

У Требињу је одржано међусрско спортско такмичење између омладине биљењака и требињског среза. Одржано је утакмице у скоковима, трчању, бацању кугле, гађању из пушке и вучењу конопца. После тих такмичења одржано је футбалска утакмица између „Омладинца“ из Билећа и „Јединства“ из Требиња. Победио је требињски клуб са резултатом 1:0.

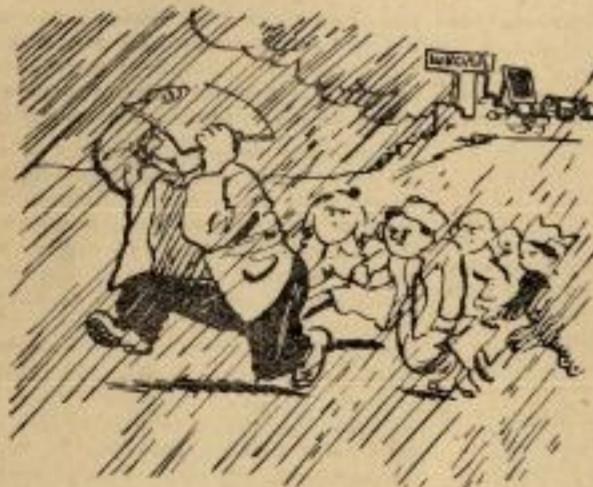
ФИЗИКУЛТУРНИ ТЕЧАЈ У ГЛИНИ

У Глини је недавно завршен физикултурни течај који је трајао месец и по дана. Течај су похађали и завршили 33 омладинца и омладинке. Међу њима су се напазили и неки већ од раније тознати спортисти, па су они помогали љубитељима другогака и другарицама у чењу и вежбању. Завршним испитима присуствовали су изасланици Народно-ослободилачке војске Хрватске, ЗАВОХ-а и главног одбора УСАОХ-а.

За време практичног дела испита омладинке су извеле неколико народних пева уважавних за време течеја. Погатиоци течеја разните су се по селима и неким војним јединицама и тамо организовати физикултурни рад.

ЋИРА, МИРА, ЗНАЦИ СТАРИ – КО ЗИДАРИ ТАКМИЧАРИ

Цртеж: Иве Кушака

У срушеној школској згради
без зидова и без крове,
киша џаке изменади
дан учите рачун, слова.

— То не може даље тако,
сад ће киша стално пади.
Посла нек се прими скако,
школу треба оправити.

Слаге су се младе дигле,
неуморно жуле, раде;
носе греде, малтер, цигле,
школу хоће да саграде.

— Отпочинеје такмичење!
— објављује Ћира свима.
— Ко победи, тај знамење
победничко од нас прима!

Ћири, Мира, знаци стари,
за посао спремни стоје:
Постали су сад зидари,
такмиче се бољи ко је.

За брзину изванредну
Мали нек је свака хвали
Ал' направи грешку једну:
и Ћири је узидала.